

Teritoriālā statistika kā reģionālās attīstības nepieciešamais nosacījums

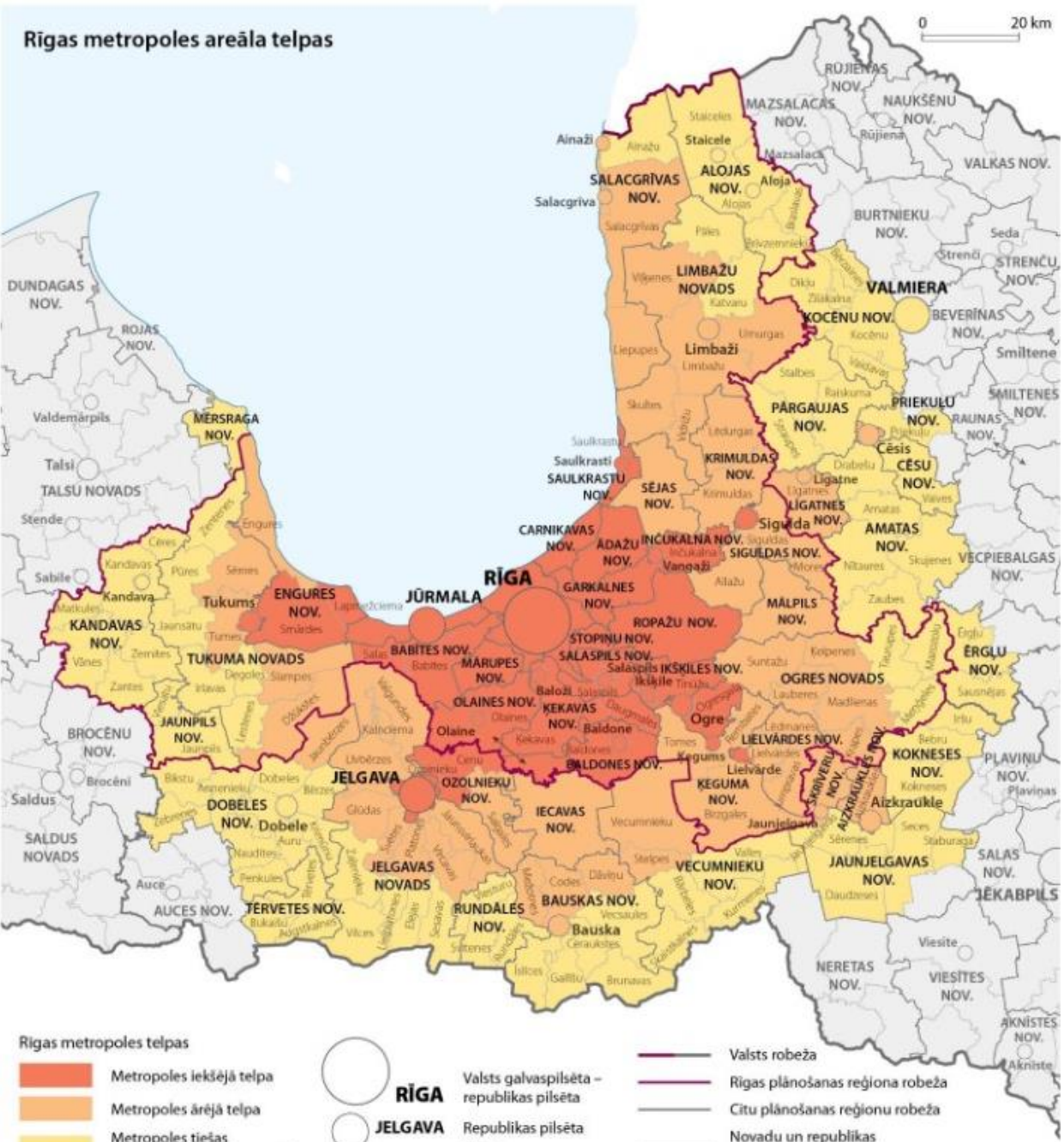
Jānis Upenieks
Latvijas Pašvaldību savienība

Eiropas Savienība un Latvija

Latvija pieder pie nomales dalībvalstīm ar zemākiem šādiem rādītājiem:

- Veselības
- Izglītības
- Labklājības
- Dabas aizsardzības

Monocentriskums

Rīgā un Pierīgā dzīvo Latvijas 1/3 iedzīvotāju, kas veido 2/3 produktu un resursu, kas noved pie krasām atšķirībām:

- Cilvēkkapitālā;
- Finanšu kapitālā;
- Sociālā kapitālā

Noslāņošanās starp pašvaldībām izpaužas gan:

- Ienākumu un mantas;
- Izglītības līmeni;
- Vecuma struktūrā u.c.

Rīgas metropoles telpas

- Metropoles iekšējā telpa
- Metropoles ārējā telpa
- Metropoles tiešās funkcionālās ietekmes areāls

RĪGA Valsts galvaspilsēta – republikas pilsēta

JELGAVA Republikas pilsēta

○ Sigulda Pilsēta – reģionālas nozīmes attīstības centrs

○ Jaunjelgava Novada pilsēta

— Valsts robeža

— Rīgas plānošanas reģiona robeža

— Citu plānošanas reģionu robeža

— Novadu un republikas pilsētu robeža

— Novada teritoriālo vienību (pilsētu un pagastu) robeža

BABĪTES NOV. Novads

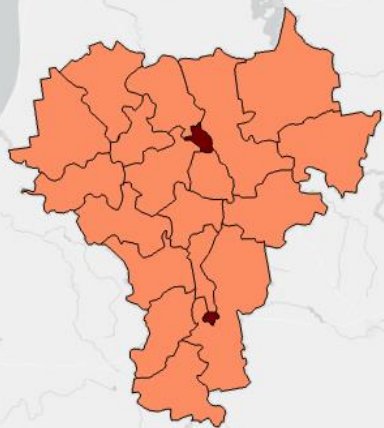
Erīcenes Novada pagasts

Nemts no Rīcības plāns Rīgas metropoles areāla attīstībai. Rīgas plānošanas reģions, 2020.

Teritoriālā dalījuma vienību noslāņošanās ietekme

- Politiķi un vēlēšanas – monocentriska vai policentriska attīstība?
- Uzņēmējdarbība
- Jo augstāka viena strādājošā produktivitāte, jo augstāka iekšējā nevienlīdzība
- Valsts politika

Kuldīgas un Krāslavas novadi

Kuldīgas novads

1 novada pilsēta (Skrunda)

20 pagasti

Krāslavas novads

1 novada pilsēta (Dagda)

24 pagasti

Korelāciju analīze

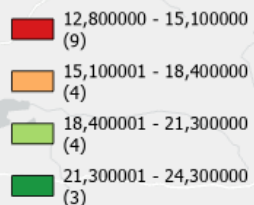
- Mēneša vidējie bruto ienākumi un iedzīvotāju īpatsvars ar augstāko izglītību: **0,918**
- Mēneša mediānas vidējie bruto ienākumi un darba meklētāju īpatsvars ekonomiski aktīvo iedzīvotāju vidū: **-0,745**
- Pievienotā vērtība vai produkcijas vērtība un mēneša vidējie bruto ienākumi: **0,21**
- Darba meklētāju īpatsvars un iedzīvotāju īpatsvars ar augstāko izglītību: **-0,5**

Latvija 30,9 %

Izmaiņas 2017-2021: 2 procentpunkti

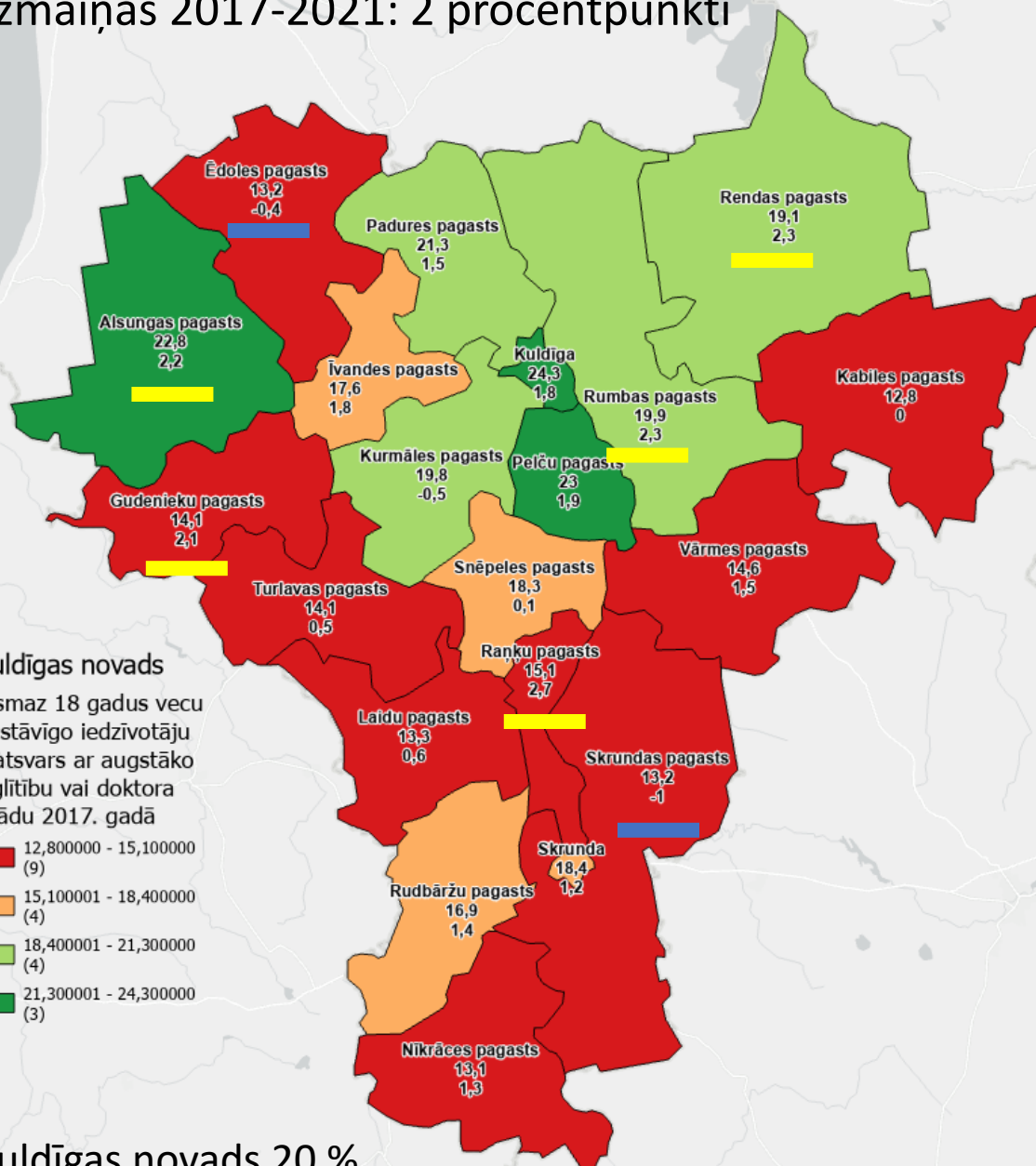
Kuldīgas novads

Vismaz 18 gadus vecu pastāvīgo iedzīvotāju īpatsvars ar augstāko izglītību vai doktora grādu 2017. gadā

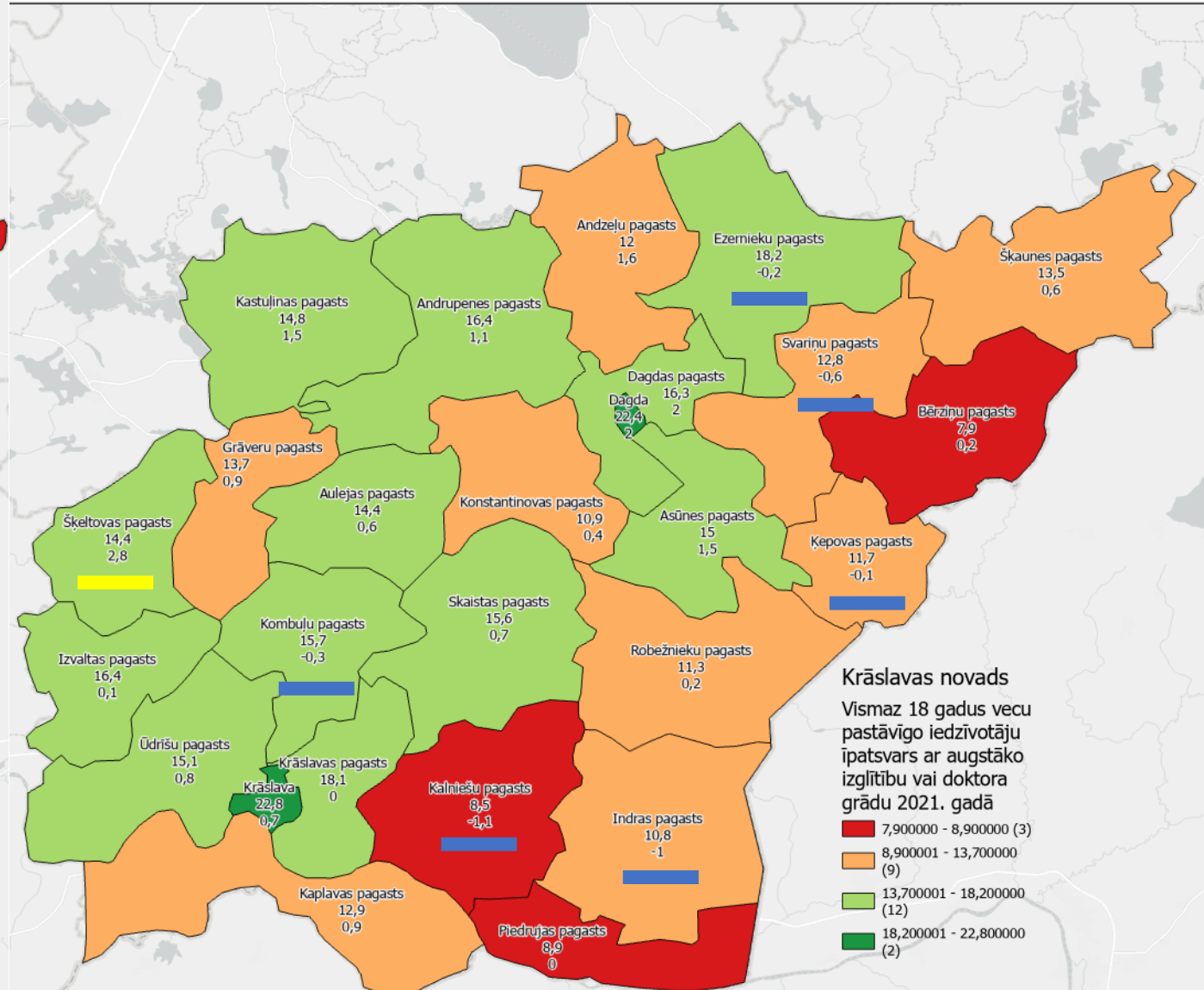

Kuldīgas novads 20 %

Izmaiņas 2017-2021: 1,3 procentpunkti

RIG070 Vismaz 18 gadus vecu pastāvīgo iedzīvotāju īpatsvars ar augstāko izglītību vai doktora grādu

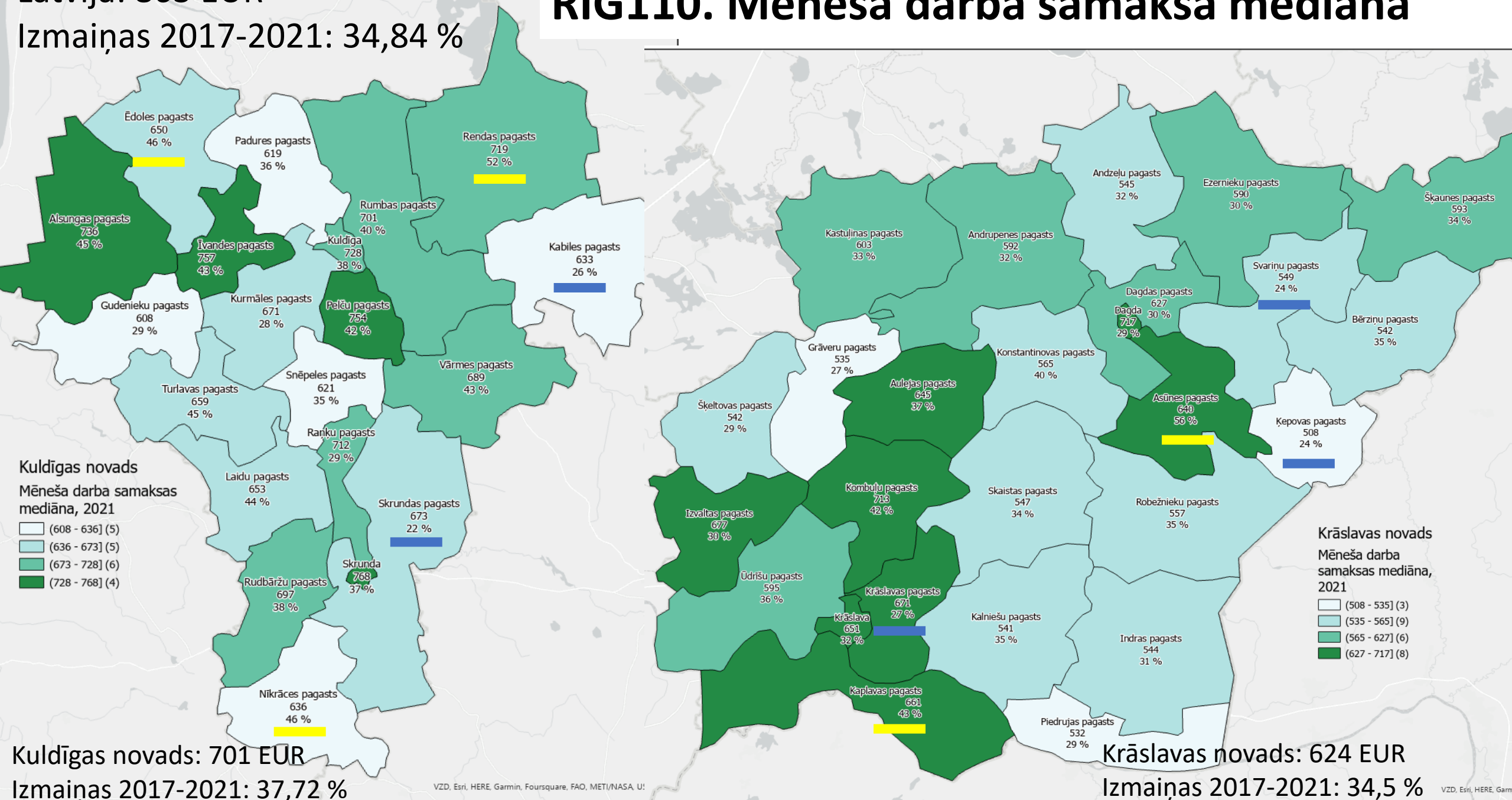
Krāslavas novads 17,6 %

Izmaiņas 2017-2021: 0,8 procentpunkti

RIG110. Mēneša darba samaksa mediāna

Latvija: 863 EUR

Izmaiņas 2017-2021: 34,84 %

Kuldīgas novads
Mēneša darba samaksas mediāna, 2021

- (608 - 636] (5)
- (636 - 673] (5)
- (673 - 728] (6)
- (728 - 768] (4)

Kuldīgas novads: 701 EUR

Izmaiņas 2017-2021: 37,72 %

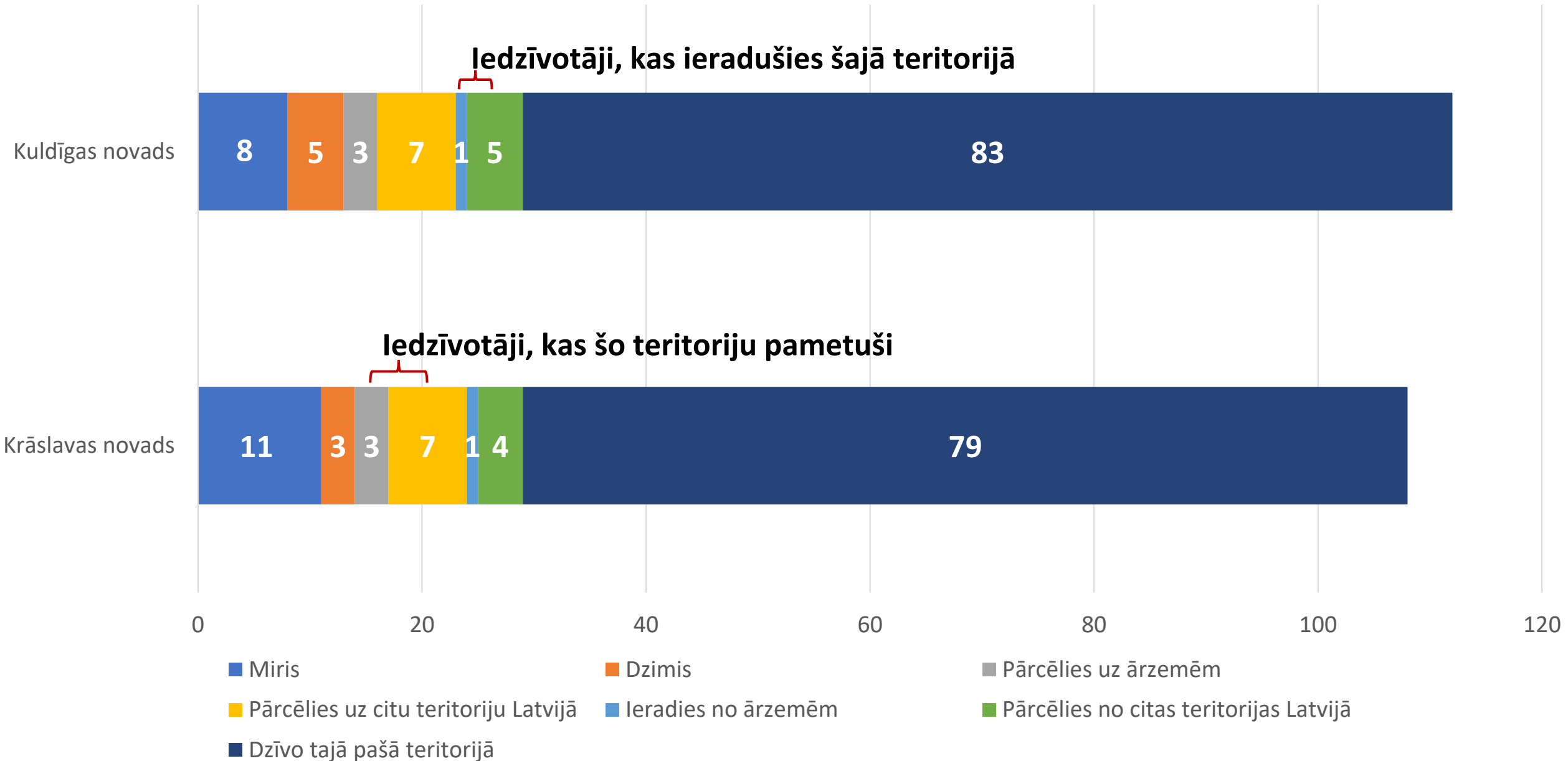
Krāslavas novads
Mēneša darba samaksas mediāna, 2021

- (508 - 535] (3)
- (535 - 565] (9)
- (565 - 627] (6)
- (627 - 717] (8)

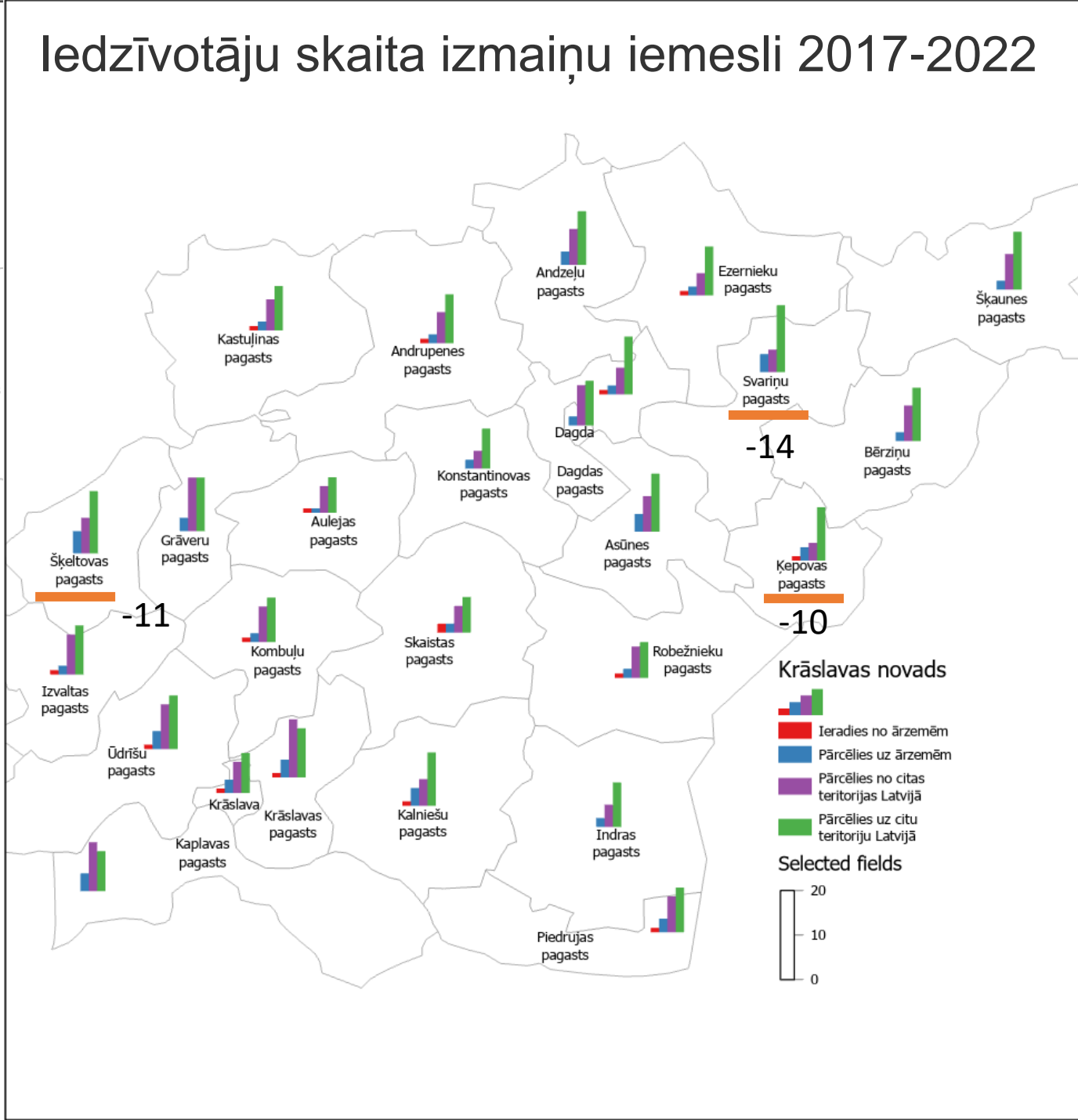
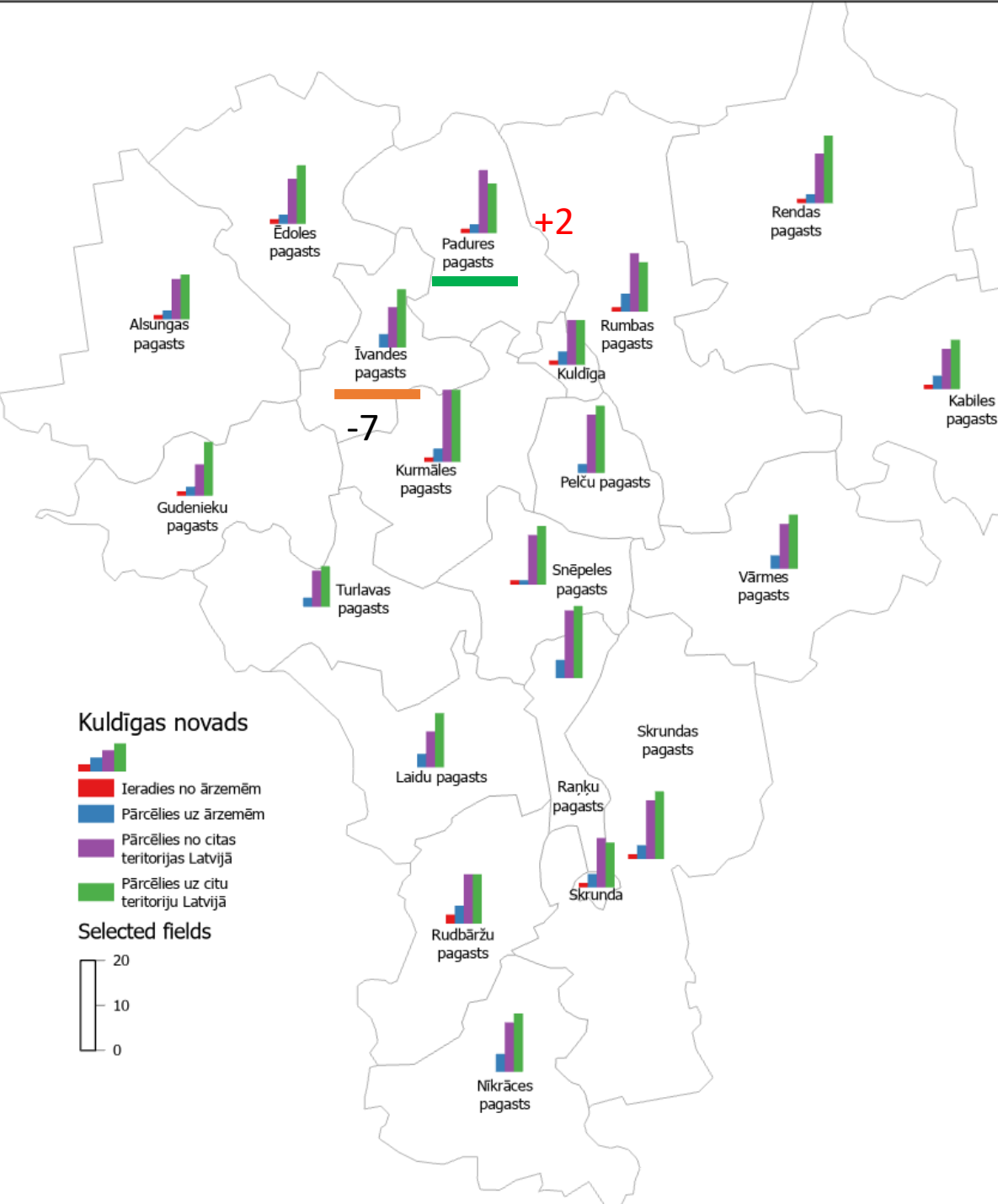
Krāslavas novads: 624 EUR

Izmaiņas 2017-2021: 34,5 %

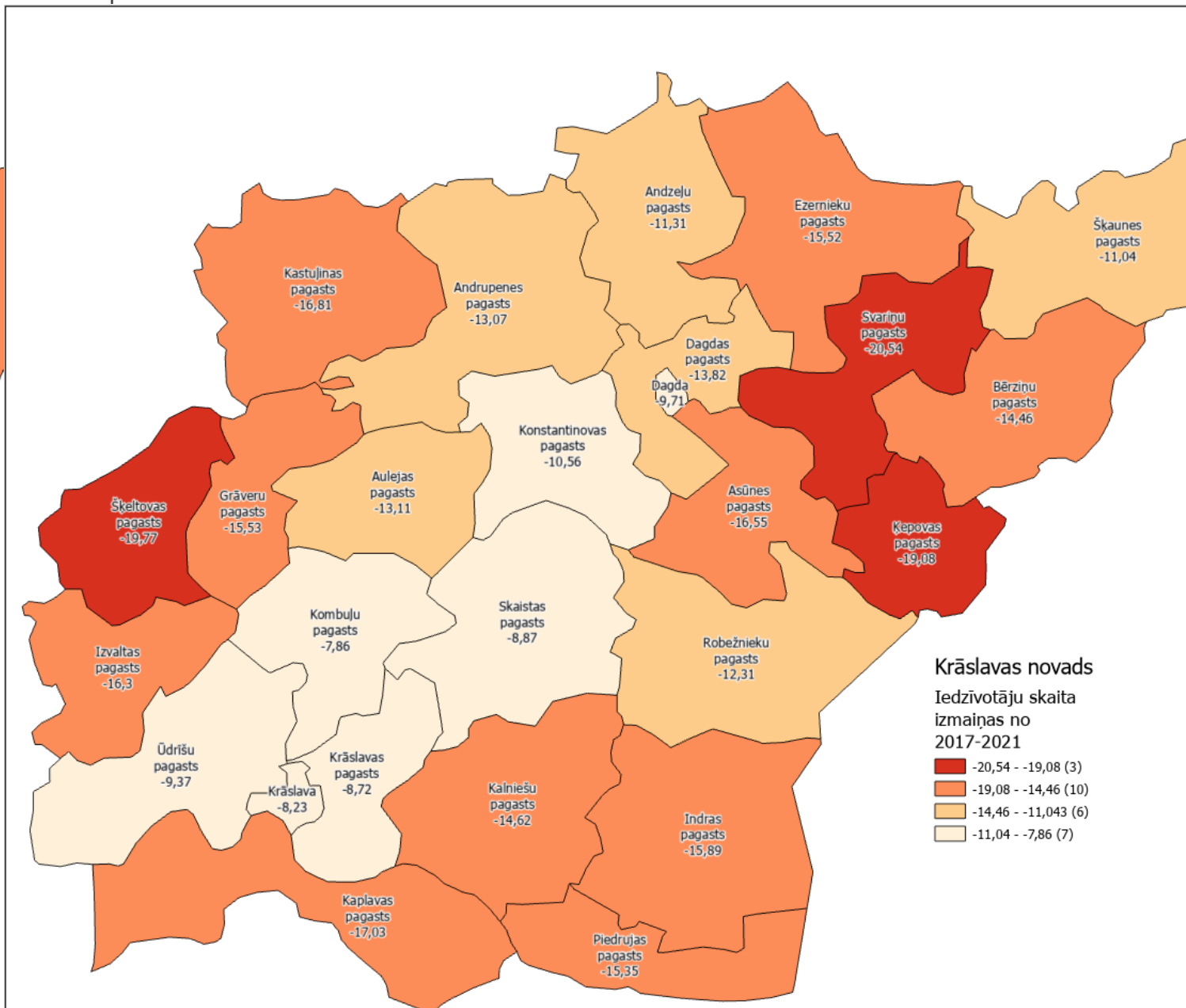
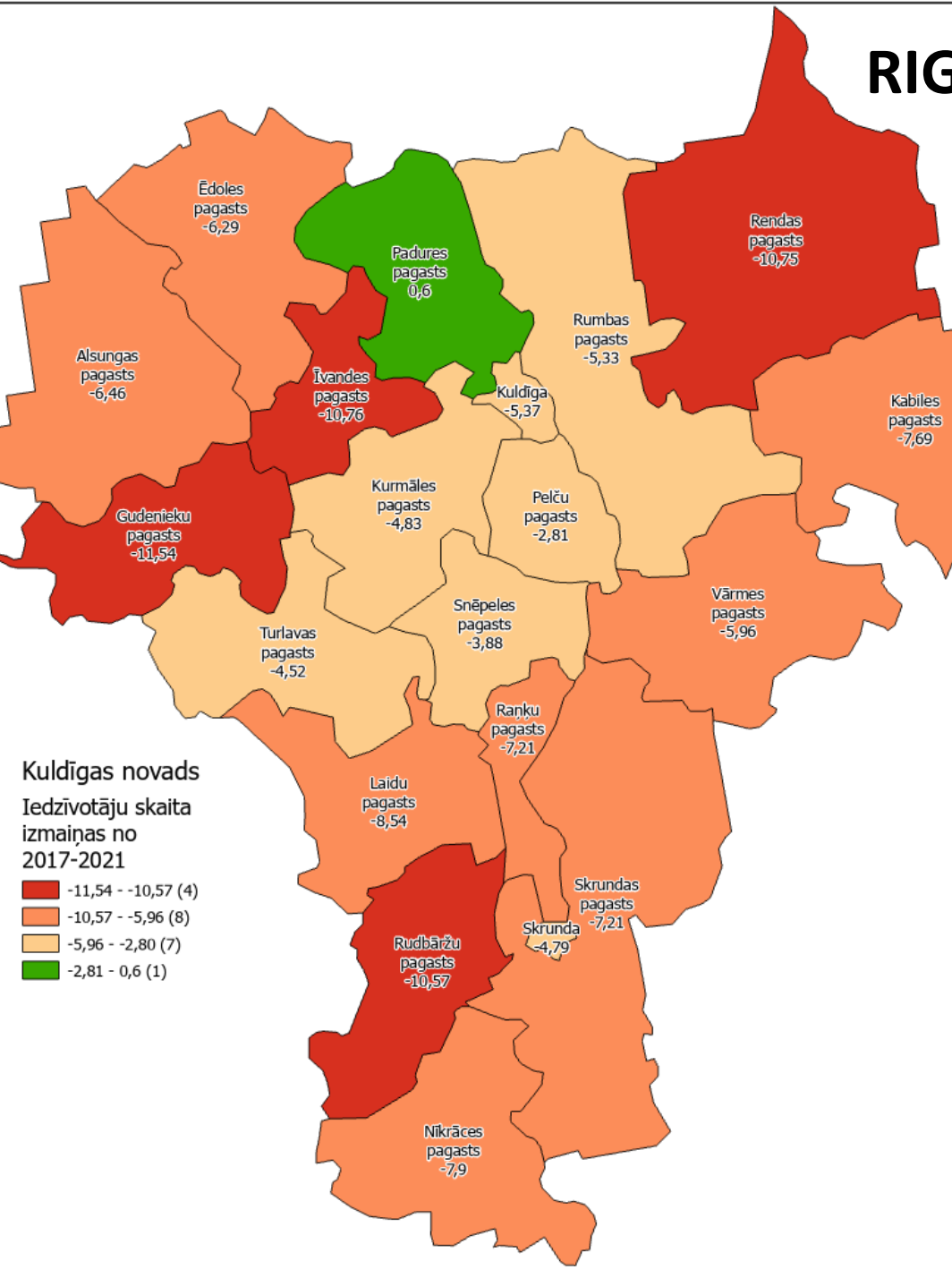
RIG050 Iedzīvotāju skaita izmaiņu iemesli 2017-2022

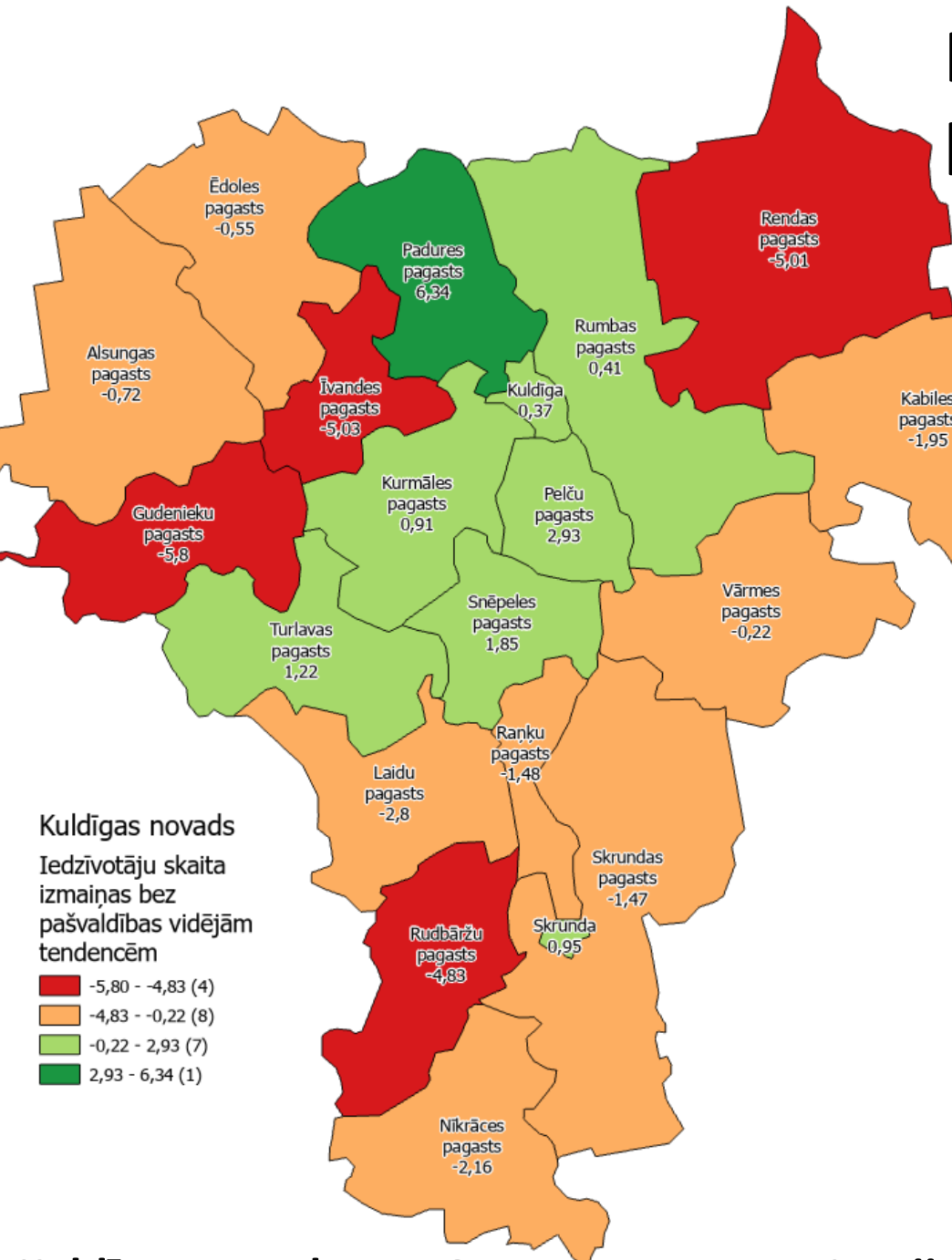
Iedzīvotāju skaita izmaiņu iemesli 2017-2022

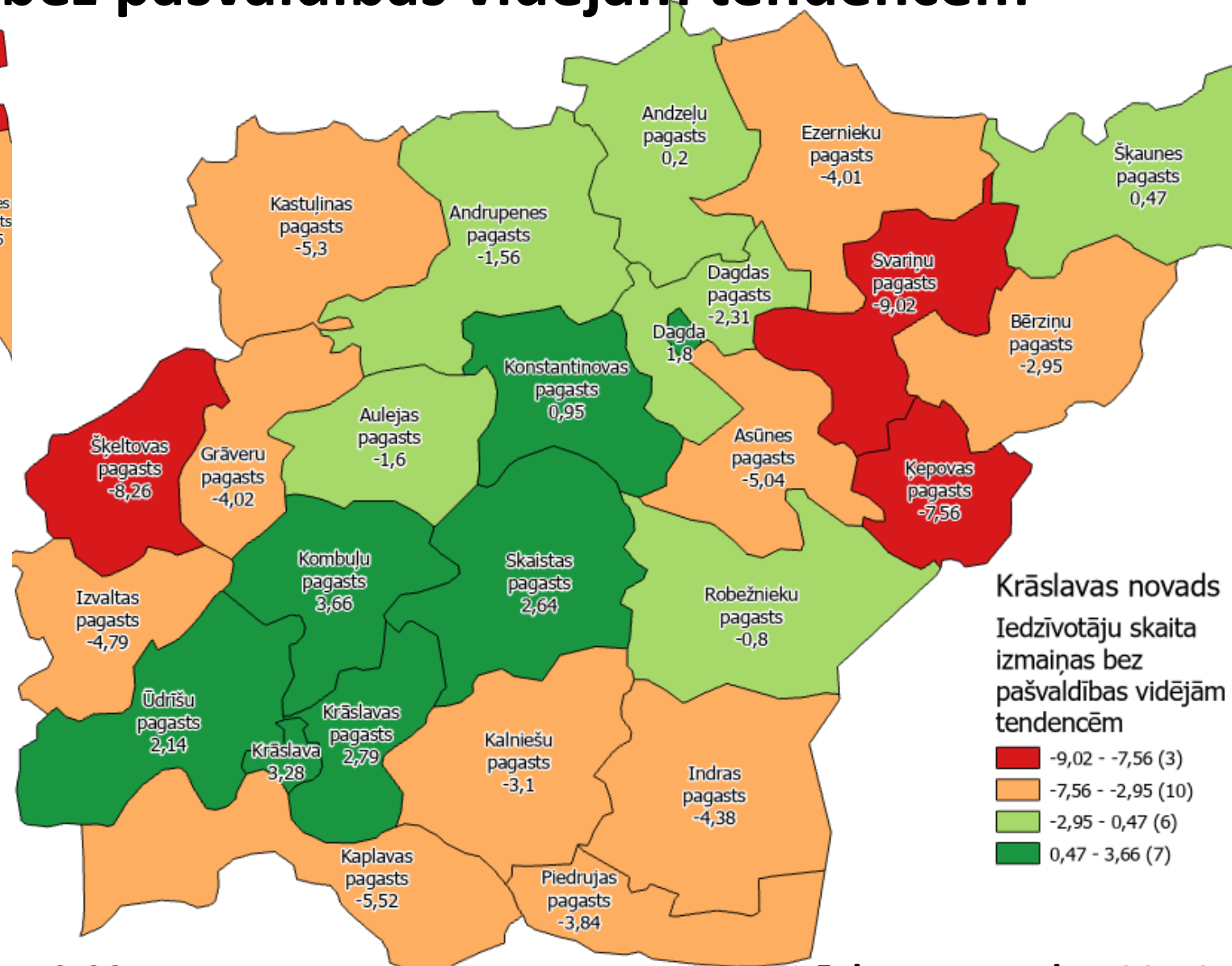
RIG010: Iedzīvotāju skaita izmaiņas no 2017 - 2021

Iedzīvotāju skaita izmaiņas no 2017 – 2021 bez pašvaldības vidējām tendencēm

Kuldīgas novads: -5,74

Latvija: -2,92

Krāslavas novads: -11,51

Iespējamā datu pielietošanas iespējas

- **Materiālā labklājība** – teritorijās strādājošo ienākumi, izmaksātās pensijas, kā arī mājsaimniecību īpašumā esošās zemes un ēku kadastrālā vērtība. Raksturo materiālo noslāņošanas
- **Cilvēkkapitāls** – augstākās izglītības vai doktora grādu ieguvušo iedzīvotāju īpatsvars, kā arī iedzīvotāju vidējo vecumu.
- **Ienākumu nevienlīdzība** - var izmantot (%) starp vidējo atalgojumu un mediānas atalgojumu.
- Pastāvīgo iedzīvotāju skaits pēc tautības.

Kur dati pielietojami?

- Sāk parādīties dati, kas raksturo teritoriālo stāvokli pašvaldībās.
- Vai ir sasniegti administratīvi teritoriālās reformas izvirzītie mērķi?
- Pašvaldības stratēģiskā vadīšana
- Teritoriālā statistika var būt atspajds iedzīvotāju padomju un pašvaldību dialogā

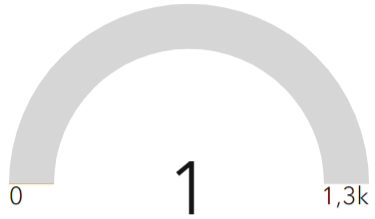
Blīvi apdzīvoto teritoriju statistika <https://ej.uz/BAT2020>

Blīvi apdzīvotu teritoriju statistika

Atlasīt BAT ar iedzīvotāju skait...

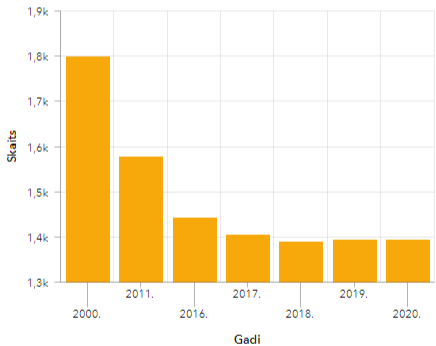
0+

Blīvi apdzīvoto teritoriju skaits, par kurām tiek attēloti dati

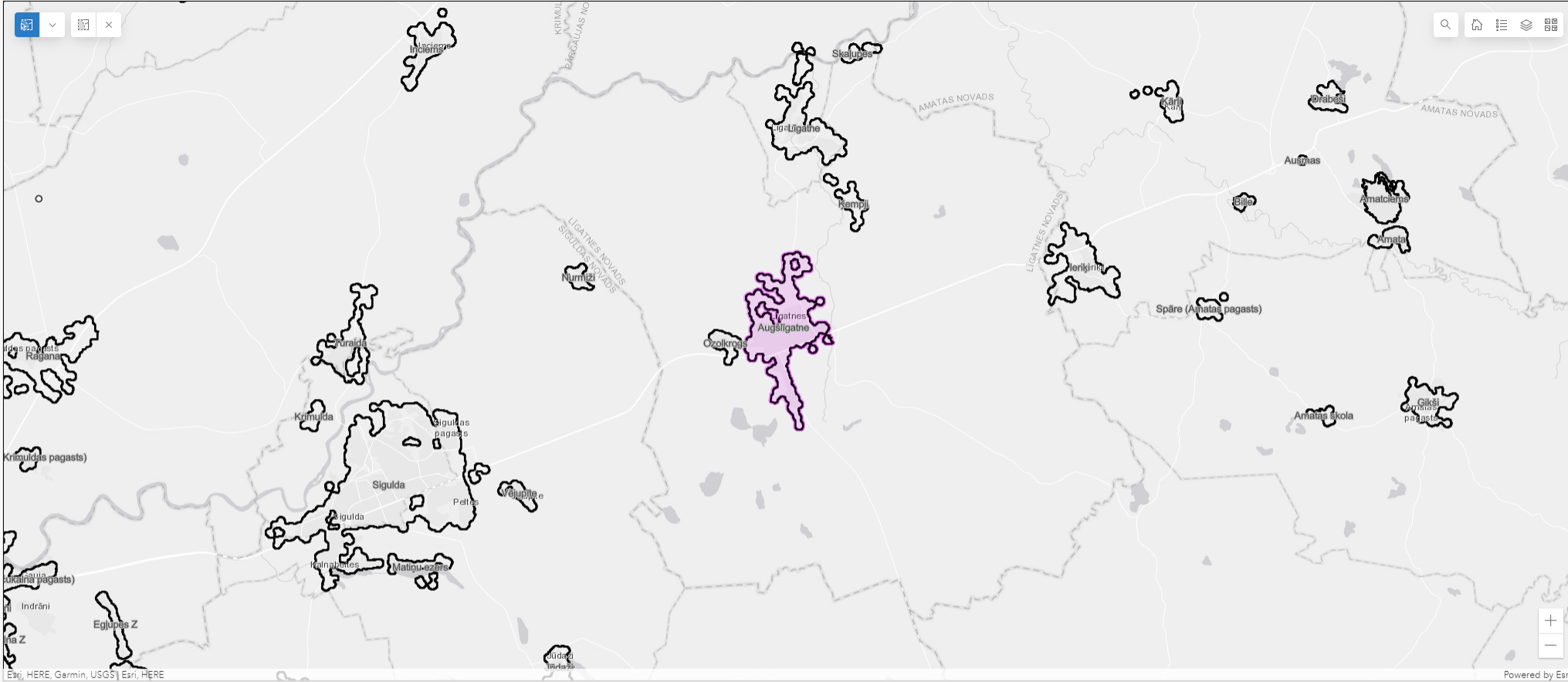
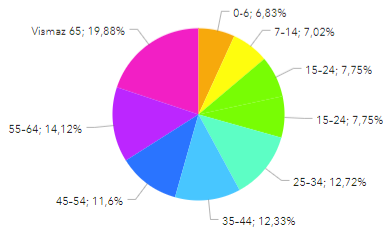

Tām diagrammām, kurām pievienota zvaigznīte, vidējie aprēķini tiek veikti no vidējiem rēdītājiem, ja tie tiek rēķināti par vairākām teritoriālām vienībām. Līdz ar to tie nebūs precīzi.

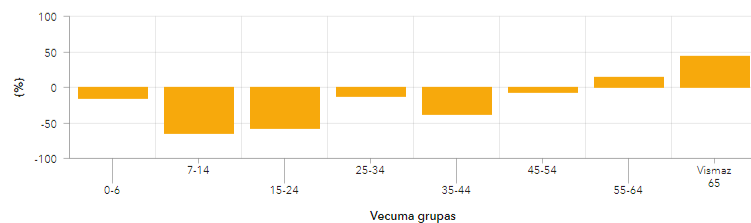
Pastāvīgo iedzīvotāju skaits pa gadiem

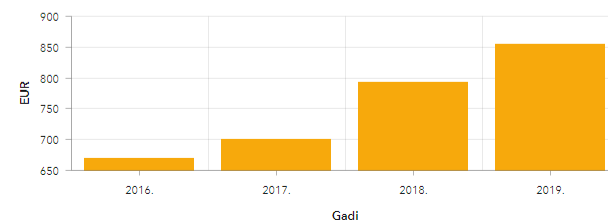
Pastāvīgo iedzīvotāju īpatsvars dažādām vecuma grupām*

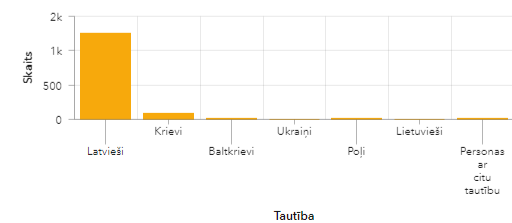
Iedzīvotāju skaita izmaiņas (%) dažādām vecuma grupām no 2000. līdz 2020. gadam*

Mēneša vidējie bruto ienākumi (eiro) dažādos gados*

Pastāvīgo iedzīvotāju skaits pēc tautības 2020. gadā

0-6 7-14 15-24 25-34 35-44 45-54 55-64 Vismaz 65 2000.-2020.

Bruto ienākumi Mediānas bruto ienākumi Darba ņēmēju skaits

Tautība (skaits) Tautība (%)

Powered by Esri

Latvijas spēks ilgi pastāvēt

Reģionālā noslāņošanās
dažādos mērogos un tās
ietekme uz pašvaldību attīstību

[Lejuplādēt grāmatu](#)

Latvijas
spēks **ilgi**
pastāvēt

VPP «Latvijas mantojums un nākotnes izaicinājumi
valsts ilgtspējai» projekts «Latvijas valsts
un sabiedrības izaicinājumi un to risinājumi
starptautiskā kontekstā» (2018–2022)

5.8. Reģionālā noslāņošanās dažādos mērogos un tās ietekme uz pašvaldību attīstību

Māris Pūķis,
*Dr. oec.,
Dr. phys.,*
LU asociētais
profesors

**Gundars
Bērziņš,**
Dr. sc. admin.,
LU profesors,
vadošais
pētnieks

**Lilita
Seimuškāne,**
Dr. sc. admin.,
LU docente,
pētniece

**Jānis
Upenieks,**
Mg. sc. comp.,
LU doktorants

Jānis Upenieks

Janis.upenieks@lps.lv

22019443